

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ – 410.012.02.2017
P/17/041

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/041 – Aktywizacja zawodowa młodzieży przez Ochotnicze Hufce Pracy.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontrolerzy	Karol Kośnik - specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/119/2017 z dnia 10.07.2017 r. Maciej Mikulski – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/116/2017 z dnia 6.07.2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1, 40)
Jednostka kontrolowana	Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży w Koszalinie ¹ , ul. Morska 43, 75-215 Koszalin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Roksana Zalega, Dyrektor Centrum od dnia 1.10.2016 r. ² (dowód: akta kontroli str. 4)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

Centrum w latach 2014-2016⁴ realizowało przypisane zadania związane z poradnictwem i pośrednictwem zawodowym. W ramach współpracy z jednostkami opiekuńczo-wychowawczymi Ochotniczych Hufców Pracy⁵ uczestniczyło w realizacji programów profilaktyczno-edukacyjnych, mających na celu m.in. właściwą adaptację młodzieży, doskonalenie współpracy w grupie, profilaktykę uzależnień oraz aktywizację zawodową nowo zrekrutowanych uczestników. Podejmowało także działania mające na celu pozyskanie pracodawców dla młodocianych pracowników oraz prowadziło wymagane ewidencje i rejestry.

Centrum udzielało merytorycznego wsparcia HP, ŚHP i OSiW w zakresie kształcenia i zatrudniania uczestników, a także podejmowało działania dotyczące promocji zatrudnienia, przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej młodzieży.

Centrum nie opracowywało udokumentowanych diagnoz lokalnego rynku usług edukacyjnych oraz rynku pracy, a także nie opracowywało okresowych analiz i ocen wyników działalności w sferze rynku pracy, w celu określenia potrzeb młodzieży i zapewnienia jej odpowiedniego, adekwatnego wsparcia.

CEiPM weryfikowało i opiniowało wnioski pracodawców o zawarcie umów dotyczących refundacji wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom oraz

¹ Dalej: Centrum lub CEiPM.

² Poprzednio: Natalia Wegner (Dyrektor) w okresie od 20.11.2007 r. do 31.10.2015 r.; Emilia Kochanowicz (p.o. Dyrektora) od 01.09.2015 r. do 30.11.2015 r.; Piotr Kobus (p.o. Dyrektora) od 01.12.2015 r. do 31.12.2015 r. oraz Anna Gasińska (Dyrektor) od 01.01.2016 r. do 30.09.2016 r.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Badany okres obejmował lata 2014-2016 (oraz 2017 r. do czasu zakończenia kontroli w zakresie osiągniętych efektów), a także lata wcześniejsze w zakresie niezbędnym dla realizacji celu kontroli.

⁵ Ochotniczymi Hufcami Pracy, Środowiskowym Hufcem Pracy i Ośrodkami Szkolenia i Wychowania, zwane dalej odpowiednio: HP, ŚHP i OSiW.

składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń⁶. W badanym okresie CEiPM pozytywnie zaopiniowało 1.243 wniosków i w następstwie tych opinii Zachodniopomorska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy w Szczecinie⁷ zawarła z pracodawcami umowy o refundację. Jednakże opinie pozytywne CEiPM nie zawierały uzasadnienia oraz wydawane były po sprawdzeniu formalnym, czy dokumentacja przedłożona przez pracodawcę była prawidłowa i kompletna. Centrum formułując opinię pozytywną nie brało pod uwagę, czy pracodawca wywiązał się z obowiązku zatrudnienia młodocianych uczestników po 6 miesiącach od zakończenia przygotowania zawodowego zawartego w poprzednich umowach o refundację. Zagadnienie to nie było uwzględniane w wydanych opiniach do wniosków o zawarcie kolejnych umów.

Doradcy zawodowi CEiPM uczestniczyli w komisjach rekrutacyjnych jednostek opiekuńczo-wychowawczych. Ze zbadanej dokumentacji Centrum nie wynikało, czy w procesie rekrutacji młodzieży niebędącej uczestnikami OHP brali udział doradcy zawodowi oraz jak ich wsparcie wpłynęło na podjęcie przez młodocianego pracownika decyzji o zatrudnieniu u pracodawcy, który złożył wniosek o podpisanie umowy o refundację.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dostosowanie oferty Ochotniczych Hufców Pracy do oczekiwań rynku pracy.

1.1. W latach 2014-2016 Centrum realizowało zadania określone w § 10 ust.1 rozporządzenia z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy⁸, tj. związane z poradnictwem i pośrednictwem, do których należało m.in.:

- badanie i diagnozowanie lokalnego rynku usług edukacyjnych i rynku pracy,
- merytoryczne wsparcie jednostek opiekuńczo-wychowawczych w zakresie organizowania przez nie kształcenia i zatrudnienia uczestników,
- kierowanie młodzieży do jednostek opiekuńczo-wychowawczych realizujących zadania w zakresie kształcenia i wychowania w celu uzupełnienia wykształcenia i zdobycia kwalifikacji zawodowych,
- prowadzenie pośrednictwa pracy dla bezrobotnej młodzieży i osób poszukujących pracy oraz usług z zakresu poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej,
- prowadzenie działalności promocyjnej i informacyjnej dotyczącej realizowanych zadań.

(dowód: akta kontroli str. 64-78)

Realizując ww. zadania, Centrum współpracowało z HP, ŚHP i OSiW w zakresie określonym w pkt IV ppkt 7 regulaminu organizacyjnego⁹, tj. merytorycznego wsparcia jednostek OHP w obszarze rynku pracy. Współpracowało również z urzędami pracy, placówkami oświatowymi i instytucjami szkoleniowymi, jednostkami administracji samorządowej, w tym ośrodkami pomocy społecznej, instytucjami kultury, zakładami karnymi, partnerami społecznymi oraz innymi instytucjami i organizacjami działającymi na rynku pracy. Centrum przyjmowało również wnioski (oraz dokonywało ich wstępnej weryfikacji i oceny) od pracodawców ubiegających się o zawarcie umowy o refundację kosztów wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom oraz składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń.

(dowód: akta kontroli str. 88-95, 111-139)

⁶ Dalej: umowy o refundację.

⁷ Dalej: ZWK OHP.

⁸ Dz. U. Nr 155, poz. 920, dalej: rozporządzenie ws. OHP.

⁹ Zarządzenie nr 2/2010 Wojewódzkiego Komendanta OHP w Szczecinie z dnia 4.02.2010 r. ws. wprowadzenia regulaminu organizacyjny Centrum.

Centrum swoim działaniem obejmowało 9 powiatów Województwa Zachodniopomorskiego: białogardzki, drawski, kołobrzeski, koszaliński, sławieński, szczecinecki, świdwiński i walecki oraz Miasto Koszalin. W ramach CEiPM funkcjonowały:

- Biuro, w skład którego wchodziło: Młodzieżowe Biuro Pracy¹⁰, Mobilne Centrum Informacji Zawodowej¹¹, samodzielne stanowisko pracy (specjalista ds. rozwoju zawodowego i programów) oraz zespół ds. refundacji,
- jednostki rynku pracy działające w terenie, tj.: 5 Młodzieżowych Centrów Kariery¹², 4 Punkty Pośrednictwa Pracy¹³ oraz Ośrodek Szkolenia Zawodowego w Szczecinku.

(dowód: akta kontroli str. 66-82, 96)

1.1.1. W latach 2014-2016 jednostki funkcjonujące w ramach struktury CEiPM:

- MCK udzieliły łącznie 1.285 indywidualnych porad zawodowych (w tym 2 dla uczestników OHP - 0,2%), 4.447 indywidualnych informacji zawodowych (8 dla uczestników OHP - 0,4%), 347 grupowych porad zawodowych (2 porady¹⁴ dla uczestników OHP - 0,6%) oraz 860 grupowych informacji zawodowych (10¹⁵ dla uczestników OHP - 1,2%). Udzielone porady i informacje zawodowe były skierowane do 21.772 osób, z czego do 186 uczestników OHP (0,9%);
- MCiZ udzieliło łącznie 752 indywidualne porady zawodowe (51 dla uczestników OHP - 6,8%), 5.950 indywidualnych informacji zawodowych (341 dla uczestników OHP - 5,7%), 313 grupowych porad zawodowych (30 dla uczestników OHP - 9,6%) oraz 388 grupowych informacji zawodowych (21 dla uczestników OHP - 5,4%). Udzielone porady i informacje zawodowe były skierowane do 16.596 osób, z czego do 1.021 uczestników OHP (6,2%).

Natomiast CEiPM objęła poradnictwem zawodowym 1.207 uczestników OHP, co stanowiło 87,8% uczniów, będących w latach 2014-2016 uczestnikami OHP z terenu działania CEiPM (1.375) oraz 3,1% wszystkich objętych w ww. okresie poradnictwem zawodowym.

(dowód: akta kontroli str. 77-82)

W latach 2014-2016, zgodnie z wydawanymi corocznie przez Komendanta Głównego OHP wytycznymi do organizacji i nadzoru procesu edukacji w OHP, w pracach i posiedzeniach komisji rekrutacyjnych powoływanych w jednostkach opiekuńczo-wychowawczych OHP uczestniczyli doradcy zawodowi Centrum:

- z MCiZ Koszalin (w latach 2014-2016 HP Koszalin i 2014-2015 w HP Szczecinek)
- z MCK Białogard (HP Białogard w 2016 r.).

(dowód: akta kontroli str. 161)

Dyrektor CEiPM wyjaśniła, że członkami komisji rekrutacyjnych w latach 2014-2015 był także doradca zawodowy Poradni Psychologicznej w Kołobrzegu (HP Kołobrzeg) oraz komendant-wychowawca posiadający kwalifikacje doradcy zawodowego (HP Białogard). W OSiW w Mielenku Drawskim w procesie rekrutacyjnym nie brał udziału doradca zawodowy, ale kandydaci byli informowani o możliwości skorzystania z porady doradców zawodowych z MCK Złocieniec lub MCK Koszalin.

(dowód: akta kontroli str. 154-161)

W latach 2014-2016 pośrednictwem pracy w ww. okresie objęto 6.808 osób, z czego 63 uczestników OHP. W efekcie działań Centrum oraz jednostek opiekuńczo-wychowawczych 4.683 osoby podjęły zatrudnienie, w tym 23 uczestników OHP (0,5%

¹⁰ Dalej: MBP.

¹¹ Dalej: MCiZ.

¹² W Koszalinie, Szczecinku, Białogardzie, Sławnie, Świdwinie i Złocińcu, zwane dalej MCK.

¹³ W Koszalinie, Kołobrzegu, Drawsku Pomorskim i Szczecinku, zwane dalej PPP.

¹⁴ Obejmujące 37 uczestników.

¹⁵ Obejmujące 139 uczestników.

wszystkich osób, które podjęły zatrudnienie). W okresie tym przeprowadzono również 41 szkoleń dla 306 uczestników.

(dowód: akta kontroli str. 77-82)

W badanym okresie:

- MCIZ zorganizował 701 sesji wyjazdowych, na których obecnych było 7.755 osób, z czego 207 sesji (40%) było skierowanych do młodzieży bezrobotnej i objęto nimi 2.262 osoby (29,9% uczestników wszystkich sesji wyjazdowych).
- MCK zrealizowały 1.207 spotkań grupowych, którymi objęto łącznie 16.011 osób, z czego 677 (56,1%) były spotkaniami z młodzieżą bezrobotną i objęto nimi 8.643 osoby (54%).

(dowód: akta kontroli str. 83)

W latach 2014-2016 Centrum realizowało projekty dofinansowane ze środków Unii Europejskiej:

- Nowe Perspektywy 2 - mający na celu aktywizację społeczno-zawodową osób w wieku 15-25 lat zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez udział w szkoleniach i kursach oraz ułatwienie dostępu ww. osobom do usług rynku pracy, w celu poprawy ich zatrudnialności. Projektem objęto 30 uczestników i osiągnięto zakładany dla osób w wieku 18-24 lat wskaźnik zatrudnienia;
- OHP, jako realizator usług rynku pracy – mający na celu poprawę dostępu do usług i informacji o usługach rynku pracy, ofertach pracy, wymaganiach pracodawców i szkoleniach zawodowych, profilaktykę i próby rozwiązywania problemów prawidłowego funkcjonowania młodzieży w sferze edukacyjno-zawodowej przez doradztwo zawodowe dla grup szczególnego ryzyka; wsparcie wyborów edukacyjno-zawodowych młodzieży poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych beneficjentów projektu oraz wsparcie w planowaniu kariery i rozwoju. Projektem objęto 612 uczestników, 119 osób uzyskało zatrudnienie (projekt nie zakładał osiągnięcia wskaźnika zatrudnieniowego);
- Równi na rynku pracy – mający na celu aktywizację społeczno-zawodową uczestników poprzez podjęcie szkolenia lub udziału w kursach prowadzących do uzyskania kwalifikacji lub zatrudnienia w trakcie trwania projektu. Projektem objęto 145 uczestników i osiągnięto zakładany wskaźnik zatrudnienia (zatrudnienie znalazło 49 osób);
- Obudź swój potencjał – mający na celu poprawę sytuacji na rynku pracy uczestników projektu w wieku 18-24 lata, poprzez zwiększenie ich aktywności zawodowej i społecznej oraz zdolności do zatrudnienia. Projektem objęto 40 uczestników i osiągnięto zakładany wskaźnik zatrudnienia (zatrudnienie znalazło 21 osób);
- Akcja Aktywizacja - mający na celu poprawę sytuacji na rynku pracy uczestników w wieku 15-24 lata, poprzez zwiększenie ich aktywności zawodowej i społecznej oraz zdolności do zatrudnienia w trakcie trwania projektu. Projektem objęto 40 uczestników. Monitoring wskaźnika zatrudnienia prowadzony będzie do 31.10.2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 167)

1.1.2. W okresie 2014-2016 Centrum działało na podstawie rocznych planów pracy¹⁶, których realizacja przedstawiała się następująco, w ramach:

a) pośrednictwa pracy:

- w 2014 r. objęto działaniem (ewidencją) 2.286 z 2.580 planowanych osób (88,6% planu), pozyskano 1.792 miejsca pracy (89,6% planu); w wyniku pośrednictwa pracy 1.379 osób podjęło zatrudnienie (69% planu¹⁷),

¹⁶ Z wykonania, których przedstawiało ZWK OHP sprawozdania.

¹⁷ Plan - 2.000 miejsc pracy i podjęć zatrudnienia.

- w 2015 r. objęto działaniem (ewidencją) 2.443 osoby z 2.600 osób (93,9% planu), pozyskano 1.804 miejsc pracy (89,3% planu); w wyniku pośrednictwa pracy 1.668 osób podjęło zatrudnienie (82,6% planu¹⁸),
 - w 2016 r. objęto działaniem (ewidencją) 2.079 osób z 2.990 osób (69,5% planu), pozyskano 1.857 miejsc pracy (91,9% planu); w wyniku pośrednictwa pracy 1.636 osób podjęło zatrudnienie (71,4% planu¹⁹),
- b) poradnictwa i informacji zawodowej:
- w 2014 r. działaniem objęto łącznie 12.152 osoby (98,9% planu²⁰), z tego 4.145 osób poprzez indywidualne porady i informacje zawodowe oraz 611 grup (8.007 osób) poprzez grupowe porady i informacje zawodowe,
 - w 2015 r. działaniem objęto łącznie 13.421 osób (112,3 % planu²¹), z tego 4.096 osób poprzez indywidualne porady i informacje zawodowe oraz 635 grup (9.325 osób) poprzez grupowe porady i informacje zawodowe,
 - w 2016 r. działaniem objęto łącznie 12.795 osób (102,2% planu²²), z tego 4.222 osoby poprzez indywidualne porady i informacje zawodowe oraz 662 grupy (8.573 osoby) poprzez grupowe porady i informacje zawodowe,
- c) szkoleń zawodowych – zorganizowano łącznie 43 z 45 zaplanowanych szkoleń, którymi objęto:
- 118 uczestników w 2014 r. (89,4% planu),
 - 118 uczestników w 2015 r. (89,4% planu),
 - 93 uczestników w 2016 r. (120,8% planu).
- d) refundacji wynagrodzeń dla młodocianych pracowników:
- w 2014 r. na kwotę 2.349,9 tys. zł (100% planu), w ramach refundacji podpisano 661 umów refundacyjnych z 416 pracodawcami i objęto nimi 1.385 młodocianych pracowników, w tym 94 będących uczestnikami OHP,
 - w 2015 r. na kwotę 2.700 tys. zł (112,5% planu), w ramach refundacji podpisano 916 umów refundacyjnych z 417 pracodawcami i objęto nimi 1.921 młodocianych pracowników, w tym 90 będących uczestnikami OHP,
 - w 2016 r. na kwotę 2.700 tys. zł (100% planu), w ramach refundacji podpisano 937 umów refundacyjnych z 410 pracodawcami i objęto nimi 1.901 młodocianych pracowników, w tym 83 będących uczestnikami OHP.

(dowód: akta kontroli str. 77-82, 111-139)

Dyrektor CEiPM wyjaśniła, że przyczyną niewykonania planu w zakresie:

- poradnictwa zawodowego w 2014 r. i pośrednictwa pracy (lata 2014-2016) były: długotrwałe zwolnienia lekarskie i wymiana kadry na poszczególnych stanowiskach, adaptacja nowych pracowników do realizacji zadań oraz duże zaangażowanie w realizację projektów unijnych,
- szkoleń w latach 2014-2015: liczba przeprowadzanych szkoleń wynikała z wysokości posiadanych środków na ten cel, zrealizowano szkolenia zgodnie z otrzymanymi środkami finansowymi.

(dowód: akta kontroli str. 162-166)

1.2. W latach 2014-2016 w Centrum wraz z podległymi jednostkami, zatrudnienie wyniosło średnio 17,6 etatu²³. Liczba zatrudnionych była zgodna ze Standardami funkcjonowania Centrum, określonymi przez Komendanta Głównego OHP.

¹⁸ Plan - 2.020 miejsc pracy i podjęć zatrudnienia.

¹⁹ Plan 2.020 miejsc pracy i 2.290 podjęć zatrudnienia

²⁰ Plan – 12.287 osób.

²¹ Plan – 11.951 osób.

²² Plan – 12.524 osoby.

²³ W 2014 r. – 18 etatów, w 2015 r. – 17 etatów, w 2016 r. – 17,75 etatu.

W ww. okresie Dyrektor CEiPM w Koszalinie nie występował do ZWK OHP o przydzielenie nowych etatów.

(dowód: akta kontroli str. 96, 99)

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że w 2014 r. miała miejsce reorganizacja jednostek w CEiPM w ramach przydzielonych etatów.

W 2014 r. na jednego doradcę zawodowego realizującego usługi z zakresu poradnictwa zawodowego, przypadały średnio 1.686, w 2015 r. – 1.905, zaś w 2016 r. – 1.872 osoby.

(dowód: akta kontroli str. 99-100)

1.3. W latach 2014- 2016 CEiPM realizowało wsparcie merytoryczne jednostek OHP poprzez, m.in.:

- realizację programów autorskich w HP Koszalin i HP Kołobrzeg:
 - Program edukacyjno – zawodowy „Samopoznanie drogą do wejścia na rynek pracy”, którego celem było kształtowanie zachowań i postaw przygotowujących do poruszania się na rynku pracy (po 20 uczestników w każdym z lat 2014-2016),
 - „Właściwy wybór zawodu – przepustką do lepszej pracy”, którego celem było przygotowanie uczniów do świadomego wyboru zawodu zgodnie z ich zainteresowaniami i możliwościami, rozbudzenie aspiracji zawodowych i motywowanie do działania oraz dostarczenie informacji o zawodach, wymaganiach rynku pracy, o systemie szkolnictwa ponadgimnazjalnego (po 20 uczestników w każdym z lat 2014-2016),
- promowanie jednostek OHP w trakcie Giełd Pracy (415 uczestników), Targów Edukacji i Pracy oraz Targów Zawodowawczych (1.525 uczestników), gdzie pracownicy CEiPM informowali uczniów szkół o możliwości wzięcia udziału m.in. w bezpłatnych szkoleniach zawodowych oraz realizowanych przez OHP projektach unijnych.

(dowód: akta kontroli str. 159-160)

Centrum nie posiadało dokumentacji potwierdzającej wykonywanie w latach 2014-2016 analiz dotyczących dostosowania oferty CEiPM do aktualnych potrzeb rynku pracy, w tym diagnoz dotyczących liczby młodzieży nierealizującej obowiązku szkolnego, która ze względu na kategorię wiekową pozostawała w zakresie ustawowego obowiązku wsparcia przez OHP.

Dyrektor CEiPM wyjaśniła, że ww. analizy nie były sporządzane w formie pisemnej, jednakże jednostki organizacyjne zajmujące się pośrednictwem pracy w Centrum na bieżąco prowadziły analizę rynku pracy:

- w ramach codziennie realizowanych zadań tj. pozyskiwanie ofert pracy, rejestracja poszukujących, współpraca z pracodawcami,
- poprzez monitoring danych statystycznych prezentowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy i Powiatowe Urzędy Pracy²⁴ oraz Główny Urząd Statystyczny, pozwalający określić zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy.

Informacje na temat podstawowych wskaźników bezrobocia, sytuacji osób bezrobotnych niepełnosprawnych, nastrojów zatrudnieniowcy pracodawców, doradztwa zawodowego, inwestycji terytorialnych, programu 500+, problemów i potrzeb pracodawców np. w sektorze usług turystycznych, odniesienia do barometru zawodów czy też monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych Centrum pozyskiwało z „Kalejdoskopu zachodniopomorskiego rynku pracy” oraz innych opracowań WUP.

(dowód: akta kontroli str. 103)

Odzwierciedleniem ww. diagnozy były informacje zawarte w sprawozdaniach z działalności jednostek podległych CEiPM, które były przekazywane do Komendy

²⁴ Dalej odpowiednio: WUP i PUP.

Głównej OHP oraz do WUP (sprawozdanie roczne z realizacji Regionalnego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia).

(dowód: akta kontroli str. 111-139)

Dyrektor CEiPM wyjaśniła ponadto, że Centrum nie miało możliwości diagnozowania zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Dysponując jedynie wycinkiem danych dotyczącym lokalnego rynku pracy, diagnoza taka mogłaby nie oddawać rzeczywistej sytuacji na badanym rynku. Opracowywanie badań i analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych należy do zadań samorządu województwa (art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy).

(dowód: akta kontroli str. 166)

1.4. W badanym okresie, Centrum podejmowało działania w zakresie promocji zatrudnienia, przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej młodzieży, tj. m.in. realizowało lub organizowało:

- poprzez MBP, MCK i PPP zadania z zakresu pośrednictwa pracy na rzecz młodzieży uczącej się i poszukującej pracy, takie jak: rejestracja osób poszukujących pracy, informowanie o rynku pracy i możliwości kształcenia oraz kierowanie do pracy. Działaniami tymi objęto łącznie 6.808 osób;
- Targi Edukacji i Pracy, targi zawodoznawcze oraz giełdy pracy skierowane do młodzieży i osób poszukujących pracy (ok. 1.940 osób);
- promocję w mediach lokalnych: prasa (Głos Koszaliński, tygodnik Miasto), radio, (Polskie Radio Koszalin, Radio Eska, Radio Plus, telewizja TKK Koszalin), a także na portalach internetowych oraz w prasie lokalnej w miejscowościach: Szczecinek, Kołobrzeg, Drawsko Pom., Sławno, Białogard. Informacje przekazywane mediom dotyczyły: usług pośrednictwa pracy, usług doradców zawodowych, projektów europejskich - projektu Równi na rynku pracy, pośrednictwa EURES oraz oferty szkoleniowej;
- poprzez doradców zawodowych MCiZ oraz MCK zadania z zakresu poradnictwa zawodowego na rzecz osób poszukujących pracy i młodzieży uczącej się. W ramach poradnictwa zawodowego oferowano m.in. indywidualne poradnictwo zawodowe, grupowe poradnictwo zawodowe, indywidualne informacje zawodowe oraz grupowe informacje zawodowe. W ramach form aktywnego poszukiwania pracy oferowano młodzieży indywidualne konsultacje, grupowe spotkania informacyjne oraz warsztaty aktywnego poszukiwania pracy w formie pełnej i skróconej. Działaniami tymi objęto łącznie 38.188 osób;
- zadania z zakresu szkoleń na rzecz osób poszukujących pracy i młodzieży uczącej się (306 osób);
- działania na rzecz młodzieży w ramach własnych programów zatwierdzonych do realizacji przez ZWK OHP, tj. programy edukacyjno-zawodowe oraz inicjatywy, w które włączyły się jednostki Centrum w ramach projektów unijnych, służących przygotowaniu młodzieży do aktywnych zachowań na rynku pracy, przeciwdziałaniu bezrobociu oraz wychowaniu w procesie pracy. Działaniami tymi objęto 927 osób.

(dowód: akta kontroli str. 77-78, 105-107, 111-139, 159-160, 167)

W badanym okresie Centrum, realizując zadania z zakresu rynku pracy na rzecz młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym i marginalizacją, współpracowało z jednostkami opiekuńczo-wychowawczymi ZWK OHP na terenie swojego działania oraz z innymi partnerami rynku pracy tj. pracodawcami indywidualnymi, Koszalińską Wyższą Szkołą Nauk Humanistycznych w Koszalinie i innymi placówkami oświatowymi, zakładami karnymi, organizacjami pozarządowymi oraz publicznymi

służbami zatrudnienia. Współpraca z tymi partnerami dotyczyła m.in. wymiany informacji o świadczonych usługach rynku pracy, pozyskiwaniu informacji młodzieży będącej w kręgu oddziaływań OHP, wymiany doświadczeń dotyczących pracy z młodzieżą, rekrutacji młodzieży, przeprowadzaniu warsztatów, realizacji praktyk studenckich, itp.

Współpracowano również z organami jednostek samorządu terytorialnego (w tym gminnymi i powiatowymi wydziałami edukacji, miejskimi i gminnymi ośrodkami pomocy społecznej, samorządowymi instytucjami kultury, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi i powiatowymi centrami pomocy rodzinie), m.in. w zakresie podejmowania i wspierania wspólnych działań służących przeciwdziałaniu marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży.

(dowód: akta kontroli str. 88-95, 140, 145, 149)

1.5. W latach 2014-2016 jednostki organizacyjne CEiPM były osiemnastokrotnie kontrolowane przez ZWK OHP, z tego:

- MCK Złocieniec i MCK Sławno (jednokrotnie), MCK Świdwin i Białogard (dwukrotnie) – w zakresie prawidłowości prowadzenia dokumentacji, formy prowadzenia poradnictwa i informacji zawodowej oraz stopnia realizacji planu – w wyniku kontroli wydano zalecenia podjęcia działań w celu zwiększenia liczby osób bezrobotnych, którym będą świadczone usługi, pełnej realizacji planu, uzupełnienia karty usług, list klientów o wszystkie brakujące dane, korektę sprawozdań, raportów kwartalnych, stosowania ankiet, kompletnego wypełnianie rejestrów i raportów kwartalnych.
- PPP Koszalin i Kołobrzeg (jednokrotnie) i PPP Drawsko Pomorskie (dwukrotnie) - w zakresie prawidłowości prowadzonej dokumentacji działalności PPP, formy prowadzenia pośrednictwa pracy, realizacji rocznego i kwartalnego planu – w wyniku kontroli wydano zalecenia uzupełnienia danych w ewidencji elektronicznej, ankietach, rejestrze osób poszukujących pracy, prawidłową realizację założonego planu, uczestnictwa PPP w targach pracy przynajmniej raz w roku oraz organizację giełd pracy z wymaganą częstotliwością.
- MBP (dwukrotnie) – w zakresie prawidłowości prowadzonej dokumentacji działalności MBP, formy prowadzenia pośrednictwa pracy, realizacji rocznego i kwartalnego planu w wyniku kontroli wydano zalecenia realizacji planu, uzyskiwania od opiekunów prawnych zgód na przetwarzanie danych osobowych osoby niepełnoletniej, zaniechania rejestracji osób nieposiadających ukończonego 15 roku życia.
- Zespołu ds. kształcenia zawodowego i refundacji CEiPM (pięciokrotnie) – w zakresie prawidłowości realizacji zadań dotyczących refundacji wynagrodzeń pracowników młodocianych - w wyniku kontroli wydano zalecenia zapewnienia przeprowadzania kontroli u pracodawcy z wymaganą częstotliwością oraz rozpatrywanie wniosków o refundację i wysyłanie umów w sposób umożliwiający terminową wypłatę środków.
- Biura CEiPM (jednokrotnie) – w zakresie sprawdzenia oznakowania wewnętrznego i zewnętrznego oraz pozostałych elementów identyfikacyjnych jednostek organizacyjnych - w wyniku kontroli wydano zalecenia dotyczące zamontowania aktualnego oznakowania kierującego do byłej siedziby MCK w Białogardzie oraz tablic informacyjnych kierujących do MCK w Świdwinie i MBK w Koszalinie.

We wszystkich przypadkach Dyrektor CEiPM terminowo informował ZWK OHP o realizacji wydanych zaleceń.

(dowód: akta kontroli str. 84-87)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Centrum nie opracowywało udokumentowanych diagnoz oraz okresowych analiz i ocen wyników działalności w sferze rynku pracy, w celu określenia potrzeb młodzieży i zapewnienia jej odpowiedniego, adekwatnego wsparcia. Stanowiło to naruszenie § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia ws. OHP oraz zarządzenia Komendanta Głównego OHP w sprawie wprowadzenia do użytku dokumentu „Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży – standardy funkcjonowania”²⁵.

Dyrektor CEiPM wyjaśniła, że ww. analizy nie były sporządzane w formie pisemnej, jednakże jednostki organizacyjne zajmujące się pośrednictwem pracy w Centrum na bieżąco prowadziły analizę rynku pracy.

(dowód: akta kontroli str. 103)

Regulamin organizacyjny określał, jako podstawowe zadania CEiPM m.in. badanie i diagnozowanie lokalnego rynku pracy i usług edukacyjnych, realizowanie programów aktywizacji zawodowej w celu przeciwdziałania bezrobociu oraz merytoryczne wsparcie jednostek OHP.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Przygotowanie zawodowe i zatrudnienie absolwentów OHP na otwartym rynku pracy, w tym trwałość zatrudnienia i jego zgodność z nabytymi kwalifikacjami.

Opis stanu faktycznego

2.1. W badanych latach 2014-2016 umowy o refundację, o której mowa w art. 12 ust. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy²⁶, zawarto z 1.243 pracodawcami, w tym z 416 w 2014 r., 417 w 2015 r. i 410 w 2016 r. Umowy objęły 5.207 młodocianych pracowników (w tym 267 uczestników OHP), z tego 1.385 (94) w 2014 r., 1.921 (90) w 2015 r. i 1.901 (83) w 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 2-3)

2.1.1. Analiza dokumentacji dotyczącej losowo wybranych 12 wniosków o refundację²⁷, złożonych przez pracodawców, którzy zatrudniali najwięcej młodocianych pracowników wykazała, że do wszystkich wniosków dołączono kopie umów o pracę zawartych na czas nieokreślony z młodocianym, o których mowa w § 3 ust. 3 pkt 1 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie refundowania ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom²⁸ oraz oświadczenia wymagane w § 3 ust. 2 pkt 8 lit. c rozporządzenia.

Zgodnie z ww. oświadczeniami pracodawców: 161 młodocianych pracowników ukończyło przygotowanie zawodowe w okresie ostatnich trzech lat przed dniem złożenia wniosku, 12 (7,4%) z nich kontynuowało zatrudnienie przez okres, co najmniej 6 miesięcy lub nadal było zatrudnionych, w tym 6 (7,1%) w 2014 r. oraz po 3 (odpowiednio: 8,3% i 7,3%) w 2015 r. i 2016 r. Po ukończeniu przygotowania zawodowego 149 młodocianych pracowników (92,6%) nie kontynuowało zatrudnienia, z tego 78 (92,9%) w 2014 r., 33 (91,7%) w 2015 r. i 38 (92,7%) w 2016 r.

W opiniach Centrum, dotyczących analizowanych 12 wniosków nie uwzględniono faktu, że zgodnie z załączonymi oświadczeniami pracodawców, większość

²⁵ Zarządzenie Komendanta Głównego OHP nr 23/BKG z dnia 22 grudnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia do użytku dokumentów: „Biuro Wojewódzkiej Komendy OHP - standardy funkcjonowania”, „Hufiec Pracy - standardy funkcjonowania”, „Środowiskowy Hufiec Pracy - standardy funkcjonowania”, „Ośrodek Szkolenia i Wychowania - standardy funkcjonowania”, „Centrum Kształcenia i Wychowania - standardy funkcjonowania.

²⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, ze zm., dalej: ustawa o promocji zatrudnienia.

²⁷ Z 2014 r. nr: 00069, 00143, 00201 i 00222; z 2015 r. nr: 00022, 00140, 00225 i 00280; z 2016 r. nr: 00195, 00200, 00228 i 00294.

²⁸ Dz. U. poz. 865; dalej: rozporządzenie z 25.06.2014 r..

młodocianych pracowników nie była zatrudniona po ukończeniu przygotowania zawodowego.

(dowód: akta kontroli str. 7-9)

Dyrektor Centrum wyjaśniła: *CEiPM w Koszalinie rozpatrując wnioski pracodawców opiera się na rozporządzeniu (...) z dnia 25 czerwca 2014 r. (...) oraz zarządzeniu nr 12/BRP-ZR Komendanta Głównego OHP z dnia 25.07.2014 r. Opinie pozytywne wydawane były jedynie po sprawdzeniu, że dokumentacja pod względem formalnym jest prawidłowa i kompletna. Z powyższych dokumentów natomiast nie wynikałoby opiniować negatywnie następne, nowe wnioski pracodawców, tylko, dlatego, iż zgodnie z oświadczeniami pracodawców, niektórzy młodociani pracownicy nie kontynuowali zatrudnienia po ukończeniu przygotowania zawodowego w ostatnich trzech latach przed złożeniem wniosku. Ponadto z treści ww. aktów prawnych nie wynika jakakolwiek możliwość egzekwowania od pracodawcy kontynuowania umowy o pracę (nie wypowiedzania jej) z osobą kończącą przygotowanie zawodowe. Powyższe akty prawne nie zawierają również informacji, iż powinniśmy otrzymywać od pracodawców pisemne wyjaśnienia w przypadku braku zatrudnienia z podaniem przyczyn tego stanu rzeczy. Dyrektor dodała, że nawet jeśli pracodawca nie wywiązał się z wcześniejszych deklaracji i rozwiązał, na prośbę pracownika, umowę o pracę to nie ma podstaw do odmowy podpisania umowy o refundację.*

(dowód: akta kontroli str. 14-16, 170)

Opinie pozytywne nie zawierały uzasadnienia. Wydawane były po sprawdzeniu, czy dokumentacja przedłożona przez pracodawcę pod względem formalnym była prawidłowa i kompletna.

Dyrektor CEiPM wyjaśniła, że opinie pozytywne nie zawierały uzasadnienia, ponieważ spełniały one warunki określone w rozporządzeniu z 25.06.2014 r. Decyzję uzasadniało się w przypadku negatywnego rozpatrzenia wniosku.

(dowód: akta kontroli str. 7-9, 168-170)

Ze zbadanej dokumentacji ww. 12 wniosków nie wynikało, czy w procesie rekrutacji młodzieży niebędącej uczestnikami OHP brali udział doradcy zawodowi lub inni przedstawiciele OHP.

(dowód: akta kontroli str. 7-9, 14, 16)

Dyrektor CEiPM wyjaśniła: (...) *Proces rekrutacji odbywał się u pracodawcy, a do CEiPM (...) wpływał już komplet dokumentów w celu zawarcia umowy o refundację, potwierdzających zatrudnienie młodocianego. Jednakże zachodzi prawdopodobieństwo, że młodzież niebędąca uczestnikami OHP, korzystała z usług naszych doradców zawodowych. W strukturach CEiPM (...) zatrudnionych jest 7 doradców zawodowych. Pracują oni w Młodzieżowych Centrach Kariery rozproszonych na terenie działalności CEiPM (...). Doradcy zawodowi prowadzili i prowadzą zajęcia m.in. w klasach trzecich szkół gimnazjalnych. W ramach tych zajęć określano były predyspozycje zawodowe uczniów. Omawiane były czynniki, jakie młodzież powinna wziąć pod uwagę w wyborze dalszego kierunku edukacji. CEiPM (...) nie prowadziło i nie prowadzi monitoringu losów osób niebędących uczestnikami OHP, objętych działaniami doradców zawodowych i nie posiadała informacji, na ile wsparcie doradców zawodowych miało wpływ na podjęcie przez młodocianego decyzji o zatrudnieniu u danego pracodawcy (wskazanego w przedmiotowych umowach).²⁹*

(dowód: akta kontroli str. 14, 16)

2.1.2. W badanym okresie Centrum rozpatrzyło negatywnie 28 wniosków o refundację, z tego 1 w 2015 r. i 27 w 2016 r.

²⁹ 12 umów o numeracji jak ww. 12 wniosków o refundację.

Badania dokumentacji 5 losowo wybranych wniosków³⁰ (18,5% z ww. 28) wykazały, że CEiPM rozpatrzyło je negatywnie, ponieważ:

- 3 wnioski wpłynęły po terminie 31.07.2016 r.³¹ wynikającym z § 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2008 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie refundowania ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom³²,
- pracodawca³³ nie spełniał wymagań zawodowych, wymaganych od osób prowadzących przygotowanie zawodowe młodocianych³⁴, określonych w § 3 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia z 25.06.2014 r.,
- pracodawca³⁵ nie posiadał, co najmniej trzyletniego stażu pracy, nabytego po ukończeniu studiów wyższych, wymaganego w § 10 ust. 5 pkt 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu.³⁶

(dowód: akta kontroli str. 5-6, 10-11)

2.2. Poddana analizie - wybrana losowo - dokumentacja 20 umów o refundację³⁷ z lat 2013-2014, dotyczyła 68 młodocianych pracowników.

Średnia długość pracy młodocianych wyniosła 64,5% czasu przewidzianego w 20 umowach na przygotowanie zawodowe, z tego 73,6%³⁸ w przypadku uczestników OHP oraz 55,3%³⁹ - pozostałych pracowników.

(dowód: akta kontroli str. 20-25)

Według oświadczeń pracodawców liczba młodocianych pracowników, którzy ukończyli przygotowanie zawodowe w okresie ostatnich 3 lat przed dniem złożenia wniosków o podpisanie ww. 20 umów, wyniosła w sumie 100 osób, z tego 11 kontynuowało zatrudnienie przez okres, co najmniej 6 miesięcy lub nadal było zatrudnionych.

(dowód: akta kontroli str. 20-25)

Z 36 uczestników OHP objętych ww. 20 umowami, 22 (61,1%) ukończyło przygotowanie zawodowe, 3 (8,3%) nadal kontynuuje naukę zawodu w Zasadniczych Szkołach Zawodowych, a 11 (30,6%) przerwało naukę i porzuciło pracę.

(dowód: akta kontroli str. 28, 30-35)

CEiPM i podległe jednostki nie analizowały ile osób niebędących uczestnikami OHP zaczęło, a ile skończyło naukę zawodu. Nie monitorowały losów młodocianych, niebędących uczestnikami OHP, którzy przerwali kształcenie zawodowe. Losy absolwentów OHP monitorowały HP, ŚHP oraz OSiW.

(dowód: akta kontroli str. 28, 30, 38)

Dyrektor CEiPM wyjaśniła: *Dział Refundacji Centrum (...) monitoruje realizację umów o refundację, na podstawie przeprowadzonych analiz kwartalnych sprawozdań oraz rocznych. Działania te pozwalają na śledzenie ile w danym kwartale/roku wpłynęło wniosków o zawarcie umowy o refundację oraz o wypłatę refundacji. Ile zostało*

³⁰ Oznaczenia nr 2015/KO/00011, 2016/KO/00146, 2016/KO/00243, 2016/KO/00288, 2016/KO/00370.

³¹ Wniosek nr 2016/KO/00146 wpłynął w dniu 12.09.2016 r., 2016/KO/00288 – 30.11.2016 r., 2016/KO/00370 – 10.10.2016 r.

³² Dz. U. Nr 235, poz. 1601.

³³ Wniosek nr 2015/KO/00011 z 04.02.2015 r.

³⁴ Mechanik o specjalności obróbka skrawaniem zamierzał uczyć fryzjerstwa.

³⁵ Wniosek nr 2016/KO/00243 z 14.11.2016 r.

³⁶ Dz. U. Nr 244 poz. 1626, ze zm.

³⁷ Umowy, dotyczące uczestników OHP, Nr: 2013/KO/00159, 2013/KO/00215, 2013/KO/00246, 2013/KO/00279, 2013/KO/00303, 2014/KO/00169, 2014/KO/00171, 2014/KO/00203, 2014/KO/00263 i 2014/KO/00300.

Umowy, dotyczące młodocianych niebędących uczestnikami OHP, Nr: 2013/KO/00158, 2013/KO/00223, 2013/KO/00235, 2013/KO/00248, 2013/KO/00294, 2014/KO/00100, 2014/KO/00160, 2014/KO/00167, 2014/KO/00242 i 2014/KO/00273.

³⁸ Od 51,5% do 100%.

³⁹ Od 22,2% do 94,4%.

rozpatrzonych pozytywnie, ile negatywnie, ilu młodocianych zostało zatrudnionych na naukę zawodu, a ilu w celu przyuczenia do wykonywania określonej pracy. Natomiast, co do losów młodocianych pracowników niebędących uczestnikami OHP w przypadku wcześniejszego przerwania zatrudnienia oraz w przypadku niezatrudnienia po zakończeniu nauki zawodu Centrum (...) nie ma uprawnień do monitorowania powyższych przypadków. Zgodnie z rozporządzeniem (...) z dnia 25 czerwca 2014 r. (...) pracodawca składający wniosek o zawarcie umowy o refundację wypełniał oświadczenie, w którym podawał ilość młodocianych, jaka zakończyła u niego kształcenie zawodowe w okresie ostatnich 3 lat oraz ilość zatrudnionych, na co najmniej 6 miesięcy, bez wskazania ich z imienia i nazwiska. Prawdopodobnie powyższych informacji potwierdzał własnoręcznym podpisem.

(dowód: akta kontroli str. 59-61)

W celu przeciwdziałania rezygnacji z nauki zawodu przez uczestników OHP, wychowawcy przeprowadzali z młodzieżą rozmowy indywidualne motywujące do dalszego kształcenia, brali udział w rozwiązywaniu konfliktów powstałych u pracodawców oraz monitorowali stan obecności w miejscu odbywania praktyki. Kadra pedagogiczna współpracowała z pracodawcami i z rodzicami młodocianych oraz z osobami wspierającymi rodziny tj. z pracownikami socjalnymi i kuratorami sądowymi. Ponadto młodzież z klas pierwszych w Koszalinie i w Kołobrzegu objęta była m.in. programem edukacyjno- zawodowym „Samopoznanie drogą do wejścia na rynek pracy”, realizowanym przez MCEiZM.

(dowód: akta kontroli str. 28, 35)

Dyrektor Centrum wyjaśniła: *W Hufcach Pracy funkcjonują Kluby Absolwenta, które monitorowały losy absolwentów na podstawie wypełnianych ankiet. Udzielanie informacji było dobrowolne. Losy absolwentów monitorowane były w trzech pomiarach. Pierwszy po pół roku od opuszczenia jednostki, drugi po roku oraz ostatni po dwóch latach. Ankieta zawierała informacje dotyczące aktualnej sytuacji życiowej oraz tego czy obecnie się zajmują. Z ankiet nie wynikało, w jakim czasie absolwent został zatrudniony bądź zwolniony z pracy.*

(dowód: akta kontroli str. 28, 35)

CEiPM opiniując wniosek pracodawcy o zawarcie umowy o refundację nie analizowało wywiązywania się przez nich z deklaracji zawartych we wcześniej podpisanych umowach dotyczących zatrudnienia młodocianych pracowników przez okres, co najmniej 6 miesięcy po ukończeniu przygotowania zawodowego oraz nie posiadało w tym zakresie danych.

(dowód: akta kontroli str. 28, 36)

Dyrektor CEiPM wyjaśniła: *Pracodawcy oświadczyli we wnioskach, że liczba młodocianych pracowników, którzy ukończyli przygotowanie zawodowe w okresie ostatnich trzech lat przed dniem złożenia wniosku i kontynuowali zatrudnienie przez okres, co najmniej 6 miesięcy, wynosiła 11 osób. Pracodawcy we wnioskach nie wskazywali konkretnych osób zatrudnionych, w związku z czym nie było możliwości weryfikacji danych.*

(dowód: akta kontroli str. 28, 36)

Na 20 ww. umów w 18 przypadkach (90%) Zachodniopomorski Wojewódzki Komendant OHP podpisał kolejne umowy z pracodawcami, którzy nie wywiązali się z zobowiązania zatrudnienia młodocianych pracowników po ukończeniu przygotowania zawodowego.

(dowód: akta kontroli str. 28, 36-37)

Analiza dokumentacji dotyczącej 20 umów o refundację⁴⁰ z lat 2013-2014 wykazała, że w stosunku do wzorców umów określonych odpowiednio w załączniku nr 3 do

⁴⁰ Umowy, dotyczące uczestników OHP, Nr: 2013/KO/00159, 2013/KO/00215, 2013/KO/00246, 2013/KO/00279, 2013/KO/00303, 2014/KO/00169, 2014/KO/00171, 2014/KO/00203, 2014/KO/00263 i 2014/KO/00300.

rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie refundowania ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom⁴¹ oraz w załączniku nr 4 do rozporządzenia z dnia 25.06.2014 r., wprowadzone zostały zmiany, takie jak: dodanie tabeli z wykazem młodocianych pracowników objętych umową oraz wyszczególnienie dokumentów wymaganych dla potwierdzenia dokonania wypłat wynagrodzenia i opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne. Zmiany w stosunku do wzorców nie miały wpływu na realizację ww. 20 umów.

(dowód: akta kontroli str. 17-19)

Dyrektor CEiPM wyjaśniła: *OHP, jako instytucja wypłacająca środki z Funduszu Pracy na wynagrodzenia dla młodocianych pracowników ściśle współpracowała i współpracuje z przedsiębiorcami oraz instytucjami zrzeszającymi pracodawców. Pracownicy na bieżąco prowadzili indywidualne rozmowy, w których instruowali i wyjaśniali niejasności. W maju br. Dyrektor Zespołu Szkół nr 8 (Szkoła Zawodowa) w Koszalinie zorganizował konferencję p.n. „Szkolnictwo zawodowe u progu zmian”. Celem spotkania było zaktualizowanie zagadnień istotnych dla rozwoju kształcenia dualnego w szkolnictwie zawodowym w świetle reformy oświaty, głównym zaś zadaniem pozyskanie nowych pracodawców do współpracy ze szkołą w procesie wykształcenia i przygotowania zawodowego nowych pracowników na koszaliński rynek pracy. Pracownicy Centrum (...) wzięli udział w spotkaniu i wystąpieniu nt. korzyści kształcenia młodocianych i możliwości zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawców zatrudniających młodocianych pracowników w celu przygotowania zawodowego oraz warunków, jakie musi spełnić pracodawca chcący zatrudnić ucznia. Pracownicy przekazali pracodawcom wszelkie informacje nt. możliwości uzyskania zwrotu poniesionych kosztów wynagrodzeń młodocianych pracowników oraz składek na ubezpieczenia społeczne. Hufce Pracy, jako jednostka nadzorująca naukę i pracę ucznia współpracowała i współpracuje z przedsiębiorcami w zakresie: poszukiwania ciekawych miejsc pracy dla uczestników hufca, zatrudniania pracowników młodocianych w celu przygotowania zawodowego, nadzoru frekwencji i zachowania uczestników, wsparcia wychowawczego w sytuacjach konfliktowych, trudnych, organizacji egzaminów zawodowych uczestników.*

(dowód: akta kontroli str. 28, 38-39)

2.3. Badania dokumentacji dotyczącej 6 losowo wybranych umów o refundację⁴², zawartych w latach 2014-2016, wykazały, że w § 4 umów zastrzeżono dla ZWK OHP⁴³ prawo sprawdzenia dokumentacji pracodawców w sprawach związanych z realizacją umów. Pracodawcy zobowiązali się do udostępniania dokumentów dotyczących ewidencji czasu pracy młodocianych oraz do niezwłocznego informowania o wszelkich zmianach danych objętych wnioskiem o refundację. Poza tymi zapisami w dokumentacji dotyczącej badanych 6 umów nie było innych zapisów o zapewnieniu dostępu do informacji nt. przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, nauki zawodu zgodnie z programem, przestrzegania przepisów o ochronie pracy i zdrowia młodocianych, w tym zawartych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac⁴⁴.

Z dokumentacji dotyczącej ww. 6 umów nie wynikało, czy Centrum weryfikowało wywiązywanie się pracodawców z przyjętych zobowiązań, ani jakie ewentualne

Umowy, dotyczące młodocianych niebędących uczestnikami OHP, Nr. 2013/KO/00158, 2013/KO/00223, 2013/KO/00235, 2013/KO/00248, 2013/KO/00294, 2014/KO/00100, 2014/KO/00160, 2014/KO/00167, 2014/KO/00242 i 2014/KO/00273.

⁴¹ Dz. U. Nr 77 poz. 518, ze zm.; dalej: rozporządzenie z 26.04.2007 r.

⁴² Nr 2014/KO/00017 z 27.06.2014 r., 2015/KO/00027 z 31.03.2015 r., 2016/KO/00016 z 05.02.2016 r., 2014/KO/00075 z 02.10.2014 r., 2015/KO/00049 z 26.08.2015 r. i 2016/KO/00089 z 26.09.2016 r. (3 pierwsze dotyczące uczestników OHP).

⁴³ W umowach z 2013 r. dla OHP.

⁴⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 1509, ze zm.

działania interwencyjne i wyjaśniające podjęło w przypadku niewywiązywania się z zobowiązań. (dowód: akta kontroli str. 26-27)

2.4. Centrum sprawdzało dokumentację pracodawców związaną z rozliczeniem refundacji, w zakresie określonym przez Komendanta Głównego OHP⁴⁵, który wskazał, że dokumenty podlegające sprawdzeniu to: akta osobowe młodocianych, listy obecności, listy płac, potwierdzenia opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne, regulamin pracy, badania lekarskie, zgoda na przetwarzanie danych osobowych, program przygotowania zawodowego, potwierdzenie kwalifikacji instruktora programu nauki zawodu, potwierdzenia zatrudnienia absolwentów po zakończeniu nauki zawodu. (dowód: akta kontroli str. 41-45)

W badanym okresie Centrum, w wyniku polecenia przeprowadzenia kontroli wydanego na podstawie § 4 ust. 1 i 2 umów o refundację przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Komendanta OHP⁴⁶, przeprowadziło 3 kontrole/wizytacje dokumentacji u pracodawców, którzy podpisali umowy o refundację. Zatrudnionych pracowników młodocianych u pracodawców w ramach zawartych umów refundacyjnych było 45, w tym 1 pracownik zatrudniony był po okresie przygotowania zawodowego.

Zalecenia pokontrolne dotyczyły: zatrudniania młodocianych pracowników po zakończeniu przygotowania zawodowego, uzupełnienia dokumentacji pracodawcy o wnioski młodocianych o rozwiązanie umowy oraz o brakujące elementy, takie jak daty, podpisy, kody klasyfikacji zawodów. Dyrektor wyjaśniła, że wykonanie zaleceń zostanie sprawdzone przy kolejnej kontroli u pracodawców.

(dowód: akta kontroli str. 41- 43, 46-58, 62-64)

W latach 2014-2016 nie wystąpiły przypadki wypowiedzenia umów o refundację, ani zobowiązania pracodawców do zwrotu całości lub części refundowanych kwot. Do Centrum nie wpłynęły skargi dotyczące zatrudniania młodocianych pracowników.

(dowód: akta kontroli str. 12-13, 41- 43)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Centrum nierzetelnie sporządzało opinie wniosków pracodawców o zawarcie umowy o refundację. Pozytywne opinie nie zawierały uzasadnienia oraz wydawane były po weryfikacji formalnej, czy dokumentacja przedłożona przez pracodawcę była prawidłowa i kompletna. Pozytywnie opiniując wniosek nie brano pod uwagę informacji dotyczących przyczyn niewywiązywania się pracodawców z określonych w umowach obowiązków związanych z zatrudnieniem młodocianych po zakończeniu szkolenia. W badanym okresie ze 100 uczestników OHP, którzy zakończyli szkolenie zawodowe, 11 było zatrudnionych u przedsiębiorców. Kontrole przeprowadzone przez CEiPM u 3 przedsiębiorców wykazały, że z 45 uczestników odbywających praktykę zawodową u tych pracodawców, tylko 1 był zatrudniony po zakończeniu przygotowania zawodowego.

Obowiązek weryfikacji wniosku o zawarcie umowy i sporządzania uzasadnienia opinii określały przepisy zawarte w § 4 ust. 1 rozporządzenia z 26.04.2007 r. i § 5 ust. 1 i 2 rozporządzenia z 25.06.2014 r.

Dyrektor CEiPM wyjaśniła, że uzasadnienie do opinii sporządzane było tylko przy negatywnym rozpatrzeniu wniosku, a w przypadku pozytywnej opinii nie wpisywano żadnego uzasadnienia, gdyż wnioski spełniały wymogi obowiązujących przepisów.

⁴⁵ W piśmie z dnia 22.02.2017 r., przesłanego do wszystkich wojewódzkich komendantów OHP.

⁴⁶ Polecenia nr: 12/2014 z 12.05.2014 r. (umowy nr 2010/KO/00439, 2011/KO/00269, 2012/KO/00289, 2013/KO/00180), 10/2015 z 12.03.2015 r. (2012/KO/00329, 2013/KO/00039, 2013/KO/0g0227, 2014/KO/00101), 7/2016 z 22.03.2016 r. (2013/KO/00246, 2014/KO/00017, 2014/KO/00203, 2015/KO/00159).

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagę wynikającą z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁷ wnosi o:

1. Opracowywanie udokumentowanych diagnoz rynku usług edukacyjnych i rynku pracy w celu określenia potrzeb młodzieży i zapewnienia odpowiedniego wsparcia jednostkom opiekuńczo-wychowawczym OHP.
2. Sporządzanie uzasadnienia opinii do wniosków pracodawców o zawarcie umowy o refundację poniesionych kosztów zatrudnienia młodocianych pracowników i uwzględnianie w niej przyczyn wcześniejszego niewywiązywania się pracodawcy ze składanych deklaracji o kontynuacji zatrudnienia młodocianych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 25 sierpnia 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Dyrektor

Kontrolerzy
Maciej Mikulski
Gł. specjalista kontroli państwowej

⁴⁷ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.